

Nusret Karasu (1902-1987)

Türk tıp doktoru, akademisyen.

Mustafa Nusret, 10 Ekim 1902 tarihinde Erzurum'da doğdu. Babası Veteriner Albay İsmail Hilmi Bey (1848-1928), annesi Enise Hanım (1884-1957)'dir. Babası Osmanlı İmparatorluğu döneminde yaklaşık yirmi beş yıl hizmetten sonra, Bağdat Veziriyeye Çiftliği'nde görevli iken 4. Orduyu Hümayun Serbaytarı "İzzetü'l-Miralay" rütbesi ile emekli olmuştur. 1872 tarihli "Müfredat-ı Tıbbiye" ve "Terkib-i Edviye" adlı iki el yazması kitabı bulunmaktadır. Emekli olduktan sonra İstanbul Süleymaniye'de bir ev almış ve ailece buraya taşınmışlardı. Bu evin Mustafa Nusret'in eğitim yaşamında önemli bir yeri olmuştur.

İsmail Hilmi Bey, aslen Kafkasya'dan yaklaşık 400 yıl önce Erzurum'a göç etmiş bir ailenin mensubudur. Erzurum'daki lakapları Çavuşoğulları'dır. Babası İsmail Hilmi Bey'in ilk eşi ve çocukları veremden ölmüşlerdi. Daha sonra, hayatta olan oğulları Hasan Talat ve Halil Rafet ile memleketi Erzurum'a dönmüştü. 1904 yılında ise Enise Hanım ile ikinci evliliğini yapmıştı. Bu evlilikten Mustafa Nusret ve Ali Saffet adlı iki oğlu olmuştur. Mustafa Nusret'in öz kardeşi Ali Saffet çok yaşamamıştı. Babasının ilk evliliğinden olan ve ressamlığa yeteneği olduğu bilinen ağabeyi Hasan Talat daha sonra babası ile tekrar gittiği Bağdat'ta veremden vefat etmişti. İkinci ağabeyi Halil Refet ise Erzurum İdadisinden sonra İstanbul'da Harbiye ve Mühendishane-i Berri-i Hümayunda okumuştur. 1911'de Mevkii Müstahkem Ağır Topçusu (mülazım-ı sani/teğmen) olarak orduya katılmıştır. Muvazzaf subay iken Balkan Savaşı'nda Edirne istihkâmlarında görevli olduğu sırada Bulgarlara esir düşmüştür. Daha sonra Çanakkale Savaşı'nda Çimenlik Tabyası'na tayin olmuş ve orada hastalanmıştı. Halil Rafet'in çok iyi derecede Fransızca bildiği ve Balkan Savaşları'nın gerçeklerini anlatan *İşte Hakikat* adlı bir kitap yazdığı da bilinmektedir. Yine o da tüm kardeşleri gibi o yıllarda çok yaygın olan verem hastalığından 1920'de ölmüştü. Kardeşlerinin veremden ölmesi Mustafa Nusret'i, yaşamda yalnız bırakmış, onu verem hastalığının amansız bir savaşıncısı yapmıştı.

Mustafa Nusret'in asıl doğum tarihi 10 Ekim 1904'tür. Ancak, askerî tıbbiyeye girmek için yaşı iki yıl büyütülerek 1902 olarak düzeltilmiştir. Çocukluğu ve gençliği yokluk ve işgal altındaki İstanbul'da 1. Dünya Savaşı'nın zor şartlarında geçmişti. İlkokul eğitimini "Menbul-i İrfan" ve "Hadika-i Meşveret" özel okullarında, orta ve lise öğrenimini ise "Vefa (Lisesi) Mekteb-i Sultanisinde" Fransızca öğrenerek tamamlamıştı. Lisede okurken matematik zekâsı çok yüksek olduğu için inşaat mühendisi olmak istemişse de babası İsmail Hilmi Bey'in ısrarı üzerine daha lise öğrencisi iken bir sınav kazanarak 1921'de İstanbul Mekteb-i Tıbbiye-i Şahanede askerî öğrenci olmuştu. Tıp öğrencisi olduğu dönemlerde tüberküloz derslerini Celal İsmail Paşa ve Neşet

Ömer Paşa'dan almıştır. O sıralarda Mekteb-i Tıbbiyede tüberküloz için ayrılmış bir klinik veya bölüm bulunmamaktaydı. Bir yazısında Akil Muhtar Hoca'nın bazı hastalara pnömotoraks yaptığını duymuş olduğunu belirtmektedir. O dönemlerde tüberkülostatik ilaçlar henüz yoktur ve tüberkülozlu hastalar, diğer hastalarla birlikte yatırılmaktadır. 1924 yılında Gureba Hastanesinde merdivenle inilen bodrum katta bir yerin veremli hastalara ayrıldığını görmesi onu çok sarsmış ve belleğinde iz bırakmıştı. 1926 yılında "Tabip Mülazım-ı Sâni (Tabip Teğmen)", Tıbbiyeden sınıf üçüncüsü olarak mezun olmuştu. 1926-1927 yılları arasında İstanbul Gülhanede staj yapmıştı. 1927-1929 yıllarında kıta stajını Ankara Cebeci Hastanesinde ve aynı dönemde Genel Kurmay Başkanlığı Daire Tabipliği, Harbiye Dairesi Tabibi ve 189. Alay Komutanlığı Tabipliği görevlerinde bulunmuştu. 1925 yılında, Naciye Hanım ile evlenmiş ve bu evlilikten 5 çocuğu olmuştu. İlk çocukları Kâmuran'ın (1926-1936) henüz çocuk yaşta vefat etmesi aileyi çok üzmüştü. Diğer çocukları Dr. Ergun Karasu (1930-1992), Ecz. ve Dış İşleri Bakanlığı mensubu Ergin Karasu (1936-1992), Turizm Bilim Uzmanı Tanju Karasu (1942-2015) ve 1951 doğumlu Hititolog Prof. Dr. İsmail Cem Karasu'dur.

1929 yılında İstanbul Gülhane Seririyat-ı Dâhiliye asistanlığına tayin edilmeden evvel bir taraftan kıta görevlerini başarı ile yerine getirmeye çalışırken diğer taraftan da Tıbbiyenin ve Gülhanenin bütün yayınlarını okuyarak özetler çıkarmıştı. Tıbbiyenin birinci sınıfından beri Osmanlı'dan Cumhuriyet'e tıp mecmuaları olarak yayımlanan tekmil mecmuaları aldığını ve her birini başından sonuna kadar okuduğunu bir yazısında belirtmektedir. *Tıp Fakültesi, Askerî Sıhhiye ve İstanbul Seririyat-ı Mecmuası*'ni takip etmiş ve laboratuvar çalışmaları için defterler hazırlamıştır. Bu çalışmaların ona çok faydalı olduğunu kendisi yazısında bildirmekteydi. Son sınıftan itibaren de Fransızca *La Presse Médicale* ile *Bulletins et Mémoires des Sociétés médicale des hôpitaux de Paris* adlı tıp dergilerini de takip etmişti. 1929-1934 yılları arasında İstanbul Gülhane Hastanesi asistanı ve başasistanlığı dönemi için kendi kaleminden Türkiye'de uzmanlığın ilk defa 1932 yılında çıkarılan bir tüzük ile ele alındığını, o uzmanlık belgesinin jüri bir imtihan ile elde edilmesinin ilk kez kendi sınıflarında ortaya çıktığını ifade etmekteydi. O yıllarda Abdülkadir Noyan, Nusret Karasu'nun tüberküloz konusuna olan merakı üzerine "Akciğer Vereminin Tüberkülin ile Tedavisi" konusunu tez olarak vermişti. Bu çalışma, Türkiye'de verilen ilk defa araştırmaya dayalı olarak hazırlanmış bir asistanlık (mütehassıslık/uzmanlık) tezi olmuştu. Böylece 1934 yılında "Dâhiliye Mütehassısı (İç Hastalıkları Uzmanı)" olmuştu. Bu tezi 1935 yılında, Abdülkadir Noyan'ın kendi çalışmaları ve N. Karasu'nun sınıf arkadaşı Raci Talip (Eriç)'in "Tüberküloz Kollaps ile Tedavisi" konulu tezinin özetleri ile de birleştirilerek Gülhane Dâhiliye Kliniğinde *Akciğer Veremi Tedavisi* adlı ortak bir kitap olarak yayımlanmasını sağlamıştı. Böylelikle asistanlığında daha önce *Askerî Sıhhiye Mecmuası*'nda bazı yazıları çıkmış olmakla birlikte, ayrı bir ortak kitap olarak yayımlanan bir esere sahip olmuştu. Kendisi iyi derecede Fransızca, Almanca ve İngilizce bilmekteydi.

1934-1940 yılları arasında Ankara Cebeci Askerî Hastanesinde dâhiliye mütehassısı olarak ve Şark hizmetini ise 1940-1943 yıllarında, 2. Dünya Savaşı'nın olduğu esnada Erzurum Mareşal Fevzi Çakmak Asker Hastanesinde yapmıştı. 2. Dünya Savaşı'na girme olasılığı ile İstanbul'dan 1941 yılında Ankara Cebeci'ye taşınan, Gülhane Askerî Hastanesi 2. Dâhiliye Kliniğinde 1943 yılında doçent olmuştu. 1945 yılında Ankara Tıp Fakültesi, Gülhane bünyesinde açılan 60 yatak ile hizmet veren 2. Dâhiliye Kliniği, Tıp Fakültesine katılmıştı. 1946 yılında Fakültede profesör unvanı almıştı. Aynı yıl, Ankara Veremle Savaş Derneğinin kurulmasını sağlamıştı. O yıl Derneğe, "kamuya yararlı dernek" statüsü verilmişti. Onun önerisiyle Dernek bünyesinde ilk "Sosyal

Yardım Komitesi" de kurulmuştu. 1947-1950 yılları arasında Ankara valileri ve belediye başkanları her ne kadar Derneğin başkanları olarak görülseler de ikinci başkan olarak derneğin kurulmasının her aşamasında ve etkinliklerinin sürdürülmesinde gönülden önemli hizmetler vermişti. Daha sonra 1950-1970 ve 1975-1984 yılları arasında ise Dernek başkanlığını yürütmüştü. 1949 yılında Derneğin Ankara'da Hisar Parkı Caddesi No: 18 Ulus'ta 70 yataklı Tüberküloz Hastalıkları Hastanesinin yapılmasında ve açılmasında önemli destek ve girişimleri olmuştu. Bu bina, dönemin Ankara Valisi Avni Doğan'ın Derneğe tahsis ettiği parselde Derneğe yapılan bağışlarla inşa edilmişti. İç donanımı için Dernek ve Türkiye Kızılay Derneği destek vermişti. Karasu'nun teklifi ile Türkiye üniversitelerinde ilk defa, 1949 yılında dâhiliye kürsülerinden ayrı olarak bir fitizyoloji (tüberküloz) kürsünün kurulması istemi Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı tarafından olumlu bulunmuştu. Bunu izleyen 5368 Sayılı Verem Savaşı Hakkında Kanun (15.4.1949-7183)'un çıkarılmış olması ile Hastanenin bazı (doktor, hemşire, iaşe vd.) ödemelerinin Bakanlıkça karşılanması ile Fakülte Kliniği olarak Fitizyoloji Kürsüsü hâline gelmesi uygun görülmüştür. Bu bina böylece, Dernek-Fakülte iş birliği ile Türkiye'de akademik eğitimin çekirdeğini oluşturmuştu. Ankara Veremle Savaş Derneği Başkanlığı, Türkiye Ulusal Verem Savaşı Derneklerinin Merkezi, Ankara Tıp Fakültesi Fitizyoloji Kürsüsü Klinik ve Polikliniği ile Derneğin bir numaralı dispenseri olarak görevini sürdürmeye başlamıştı. Sonradan çeşitli tarihlerde Ankara'nın çeşitli semtlerinde altı adet ilave dispenser daha hizmete girmişti. 1950 yılında ise ikinci katın bir bölümü göğüs cerrahisi ameliyathanesine dönüştürülmüş ve 1951'de Dr. Galip Uruk ilk kez akciğer rezeksiyon ameliyatını burada yapmıştı. Bu ameliyat hem tüberkülozda radikal girişimin etkinliğinin hem de entübasyonla anestezinin bir örneği olmuştu. Bu Hastane 06.01.1986 tarihinde "AVSD Nusret Karasu Göğüs Hastalıkları ve Tüberküloz Hastanesi" adını almıştı. 1952-1954 yılları arasında Tıp Fakültesine dekan seçilmişti. Aynı binalarda ortaklaşa görev yapan Gülhane ve Ankara Tıp Fakültesinde çıkan çeşitli sorunlar yüzünden bu iki önemli kuruluşun ayrılması söz konusu olmuştu. Cebeci Hastanesinin Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesine devrinden sonra tabip albay olarak askerlikten istifa etmek zorunda kalarak Tıp Fakültesindeki sivil öğretim üyeliğine ve dekanlık görevine devam etmişti.

Ankara Ulus Hisar Caddesinde bulunan Verem Savaş Hastanesindeki Fitizyoloji Kürsüsü daha sonra, 1952 yılında Ankara Numune Hastanesinin arkasında bulunan 200 yataklı "Tüberküloz Pavyonu" adındaki binada 8 yıl faaliyet göstermişti. 1955 yılında ise Dünya'daki benzer örneklerinden yola çıkılarak "Göğüs Hastalıkları Kürsüsü" adını almıştı. 1960'lı yıllarda ve 1971 yılının başına kadar, şu an Gastroenteroloji binası olarak bilinen yapıya geçici bir süreliğine taşınmış, daha sonra, girişimleri ile 1971 yılında Göğüs Hastalıkları Kliniği için Mamak Caddesi üzerinde yeni yapılan 240 servis yataklı (son verilere göre yatak sayısı) 112 olan (bodrum ve giriş katı dışında) 6 katlı, göğüs

hastalıkları konusunda Türkiye'nin göz bebeği olan (bakteriyoloji, biyokimya, bronkoloji, patoloji, sitoloji, solunum fonksiyon testi, röntgen gibi çeşitli laboratuvarlar ile sağ kalp kateterizasyon ve alerji ünitesi vd. bulunan) son derece donanımlı, Batılı örneklerinden daha da gelişmiş, modern yapısına kavuşmuştu. Halen, Dâhili Tıp Bilimleri Bölümleri içinde "Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı" ve bu Anabilim dalına bağlı "İmmünoloji ve Alerjik Hastalıklar Bilim Dalı" ile birlikte etkinliğini sürdürmektedir. Bu klinik yapı kompleksi yapılırken Göğüs Hastalıkları Kliniğinin yanı sıra, hemen yanında 1960 yılında yine Nusret Karasu'nun girişim ve destekleri ile kurulan Göğüs Cerrahisi Kliniği ile bir bütün olarak düşünülmüştür. Ancak sonradan binanın batı bölümü Ruh Sağlığı ve Hastalıkları (Psikiyatri) Kürsüsüne verilmiştir. Göğüs Cerrahisi, ilk önce Fakültenin Cebeci yerleşkesinde yer almış, 1985 yılından beri de Fakülteye bağlı İbni Sina Hastanesinde faaliyet göstermektedir. Mamak Caddesi'ndeki bu kompleksin ortasında bulunan ve hâlen çeşitli etkinliklerde kullanılan "50.Yıl Amfisi" yapısı içinde bulunan amfiye, emekliğinden (1973) bir süre sonra "Prof. Dr.Nusret Karasu Dershane" adı verilmişti. 1960 yılındaki Askerî Darbe öncesi, İstanbul'da 28 Nisan olayları olmuş bütün fakülteler ve yüksekokullarda atmosfer çok gergin bir duruma gelmişti. O zamanki adı ile örfi idare ilan edilmişti. 29 Nisan günü sabahı Ankara Tıp Fakültesinde (Cebeci Yerleşkesi) heyecan son noktasına ulaşmış, bu sırada, Mülkiye ve Hukuk Fakültesinin güvenlik güçleri kordonu altında olduğu haberleri gelmekteydi. Bunun üzerine Tıp Fakültesi öğrencileri diğer fakültelere yardım için yürüyüşe geçmek istemiş, ancak güvenlik güçleri öğrencileri Fakülte bahçesinde kordon altına alıp dışarı çıkarmamıştı. Bu sırada silah sesleri gelmekte ve öğrenciler kapılara hücum etmekteydi. Atlı güvenlik güçleri açılan kapıdan Fakülte bahçesine girdiğinde, Fakülte dekanının da bulunmadığı o sırada durum Prof. Dr. Karasu'ya iletilmiş, Karasu öndeki yüzbaşının atının dizginlerinden tutarak "Sizin rütbeniz benimle konuşmaya müsait değil komutanınızla geliniz." demiş, komutan geldiğinde ise yüksek sesle "Burası ilim mabedidir. Buraya silahlarla girilmez. Beni ezmeden bu bahçeye giremezsiniz. Ben talebelerimi sizin atlarınızın nalları altına bırakmam." diyerek güvenlik güçlerinin bahçeye girmesini engellemiş, daha sonra, öğrencilere hitaben yaptığı konuşmasıyla olayın yatışmasını sağlamıştı. Karasu, istenmeyecek olayların gelişmesine engel olan bir bilim insanıydı. Dekanlığı sırasında Ankara'yı ziyaret eden Fransız bilim adamı Pasteur'ün torunu Pasteur Valery Radot, bir konferansın ardından "Siz bizim teknolojimize, biz de sizin tarihinize hayranız. Bize hayran olduğumuz tarihinizi verin, biz de size teknolojimizi verelim." teklifinde bulunduğu anda Karasu, "Tarihimiz bize atalarımızdan mirasımız veremeyiz, istesek de saygıdeğer üstadımız. Teknoloji ise çalışarak sürekli (salondaki gençleri göstererek) işte şu gördüğünüz gençlerle şekil (büyük bir alkışlarla) bulacaktır." demişti. Aynı zamanda "Devletler ülkelerini ordularıyla savunurlar fakat kurumlarıyla yüceltirler." sözüyle ünlenmişti. Karasu'nun Osmanlı tarihi üzerine geniş bilgi ve merakı vardı, şiir ve anekdot yazma konusunda yetenekliydi.

28 Mayıs 1960 tarihinde kurulan hükûmette, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı olarak görev almıştı. Üç ay süren bu görevi sırasında Bakanlıkta Verem Savaşı Genel Müdürlüğü'nün kurulmasıyla yurt düzeyinde, il ve ilçelerde Verem Savaş Dernekleri destekli verem dispanserlerinin kurulmasını sağlamıştı. Böylelikle memleket sathında Türk insanı 4 kez verem taramasından geçmişti. 1960-1964 yılları arasında, Türkiye Kızılay Derneği Genel Başkanı (1964-1969 yılları arasında ise Merkez Kurulu üyesi) olmuştu. Uluslararası Kızılay-Kızılhaç Dernekleri Federasyonu ile Türkiye Kızılay Derneği arasında mevcut ilişkilerin temelini atmış ve ülkemizde Kızılaycılık bilincinin oluşmasında önemli katkılar sağlamıştı. 1962 yılında, özellikle trafik ve ev kazalarında yararlı olabilecek ilk yardım bilgileri ile Ankara-İstanbul arasında dört, İstanbul-Edirne arasında beş ilk yardım istasyonu kurulmasında girişim ve katkıları olmuştu. Kızılay'ın kan hizmetlerinin başlaması yine onun döneminde olmuştur. Sağlık Bakanlığı ile Kızılay arasındaki dayanışma ve iş birliği ile 1963 yılında Ankara Kan Merkezinde kontrol araştırma laboratuvarının kurulmasıyla Orta Doğu'nun en büyük plazma fraksiyon laboratuvarının kurulmasına zemin hazırlanmıştı. Kan bağıışı konusunda toplum bilincinin oluşması

için tüm yurttta mayıs ayının ikinci haftasında başlayan Kan Haftası'nın kutlanmasına öncülük etmişti. 1963 yılında Kıbrıs'ta Rumların ve Yunanlıların acımasız saldırıları neticesinde büyük kayıplar veren Kıbrıs Türklerine yardım için Kıbrıs'a sağlık ekipleri gönderilmesi yine onun döneminde olmuştur.

Ayrıca Kızılay, Kıbrıs'taki katliamdan kurtulan yaralı ve çaresizlere başta kan, tıbbi tedavi olmak üzere çeşitli yardımlarını sürdürmüştür. Karasu, uzunca süre yayın hayatına ara verilen *Kızılay Dergisi*'nin yeniden yayımlanmasını sağlamıştı. Bu dönemde çıkan ilk sayıda "Türkiye Kızılay Cemiyetinin Kuruluş Tarihi", daha sonradaki sayılarda "Dünya Kızılhaçlarından Örneklerden Fransa, Norveç, İspanya ve Portekiz Kızılhaçları" başlıklı yayımlardan anlaşılacağı üzere Dünya'daki emsal kuruluşlar ve işleyişleri üzerine ayrıntılı bilgiler kaleme almıştı. Göğüs Hastalıkları Kliniğinde görev yapan tüm personelle ve sorunları ile ilgilenirdi. Hastaların özellikle çocuk hastaların tedavisine çok özen gösterirdi. 1946-1973 yılları arasında kısmen İç Hastalıkları sonra da Fizyoloji, daha sonra Göğüs Hastalıkları ve Tüberküloz Kürsüsü Başkanı olarak asistanlıktan başlayarak profesörlüğe kadar yükselen çalışma arkadaşlarının sayısı çok yüksektir. Bu akademisyenler Ege, Bursa Uludağ, Antalya Akdeniz, Gülhane Tıp Akademisi, Konya Selçuk, Adana Çukurova, Ankara Gazi Üniversitesinin tıp fakültelerinde Göğüs Hastalıkları ve Tüberküloz Kürsü/Ana Bilim Dallarını oluşturmuşlardır. Bunun dışında sanatoryum, devlet ya da dernek hastanesinde ve verem savaş dispanserlerde yetiştirdiği birçok uzman doktor da çeşitli görev almışlardır. Karasu'nun Erzurum Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesinin kuruluşunda Prof. Dr. İhsan Doğramacı ile birlikte büyük katkı ve destekleri olmuştur. 11 Nisan 1966'da "Tıp, Sosyal Hizmetler, Gönüllü Teşekküller" konulu açılış dersi ile Erzurum Tıp Fakültesi eğitime başlamıştır. 1968'de Erzurum'da toplanan 21. Ulusal Verem Savaşı Kongresi çerçevesinde Dr. N. Özyardımcı ile *Çeşitli Yönleri ile Erzurum ve Çevresi* adlı eseri hazırlamışlardır. Karasu, 1973 yılında emekli olmuştur. Çeşitli kitap, kitap bölümü, makale, kongre bildirisi ve gazete yazısı vb. gibi tespit edilebilmiş yaklaşık 400'e yakın yayını vardır. Union International Contre in Tuberculose (Türkiye Temsilcisi), (1948-1987), American Trudeau/Thoracic Society (1950-1987), UNESCO Türkiye Millî Komitesi Halk Sağlık Millî Komitesi Kurucu Başkanı ve üyesi (1955-1987), American College of Chest Physicians (1960-1987) gibi uluslararası kuruluşlara üyeydi. Ayrıca Ankara Tabipler Odası Başkanı ve üyesi, Ankara Veremle Savaş Derneği Kurucu üyesi, Başkan Yardımcısı ve Başkanı; Türkiye Ulusal Verem Savaşı Dernekleri Federasyonu üyesi, Başkan Yardımcısı ve Başkanı; Kanser Araştırma ve Savaş Derneği Kurucu üyesi; Tüberküloz ve Toraks Derneği Kurucu üyesi ve Başkanı; Toraks Hastalıkları Araştırma ve Yardım Derneği ile Türkiye Kızılay Cemiyeti Başkanı; Merkez Kurulu üyesi ve Onursal üyesi; Üniversiteli Sanatkârlar Derneği Kurucu üyesi olup Nutrisyon Cemiyeti, Türk Hidatidoloji Cemiyeti, Türk Fizyoloji Cemiyeti gibi ulusal kuruluşlara üyeydi. Yugoslav Kralı II. Petar'ın verdiği "Aziz Sava Nişanı" (1938), Türkiye Kızılay Cemiyetinin "100. Yıl Madalyası" (1963), Türkiye Kızılay Cemiyetinin "Onursal Üyelik Nişanı" (1969), Ankara Üniversitesinden "Onur Belgesi" (1973), Hacettepe Üniversitesinden "Şeref Doktorluğu (Doctor Honoris Causa) Payesi" (1974), Toraks Hastalıkları Araştırma ve Yardım Derneği Sosyal Yardım Kurulunun 26 Nisan 1975'te verdiği "Onur Plaketi" (1975), Gülhane Askeri Tıp Akademisinin 77. Kuruluş Yıl Dönümünde verilen "Onur Plaketi" (1975), Gülhane Askeri Tıp Akademisi Profesörler Kurulunca verilen "Başarı Belgesi" (1977), Gülhane Askeri Tıp Akademisince verilen "50. Hizmet Yılı Plaketi" (1977), TÜBİTAK'ın "Hizmet Ödülü" (1984), Türk Tabipler Birliğinin "Hizmet ve Onur Plaketi" (1985), Ankara Tabip Odasının "45 Yılı Aşkın Hizmetleri için Onur Plaketi" (1985), Ankara Veremle Savaş Derneğinin "50. Yıl Şükran Plaketi" (1996), AVSD (kapalı) Nusret Karasu Göğüs Hastalıkları ve Tüberküloz Hastanesi (1986), Adana Prof.Dr. Nusret Karasu Göğüs Hastalıkları Hastanesi (1999), Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığının (2 Mayıs 1920-2000) "80 Yıl Hizmet Berati" (2000), Ankara Veremle Savaş Derneğinin Kuruluşunun 55.Yılı "Şükran Plaketi" (2001), Türkiye Ulusal Verem Savaşı Dernekleri Federasyonu Yönetim Kurulunun "Altın Şeref Madalyası"nın (2002) yanı sıra pek çok hizmet ve başarı ödülü de almıştı.

İsmail Cem KARASU

KAYNAKÇA

BAŞAR, Z., **Bilim Adamı ve Politikacılarla ilgili Mektuplar-Cevaplar**, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş. İstanbul 1991.

Bütün Dünya Yazı İşleri Bölümü, “**Toplum Düşmanı “Verem”in Yorulmayan Savaşçısı: Prof. Dr. Nusret Karasu**”, **Bütün Dünya**, Başkent Üniversitesi Kültür Yayını, 192297 sayı: 2006/09: 31-37.

GÜRSES, A. H., **Türkiye’de Çevre Sağlığının Gelişmesinde Nusret Karasu’nun Yeri**, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Çevre Bilimleri Anabilim Dalı Doktora Tezi, Ankara 2008 <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=BYHqR60nJG_4LfVoogANSw&no=sV13bH5XZ5iQRq2iWO7H9A>

KARAHANCI, O.N., **Müfredat-ı Tıbbiye (1290/Hicri) Adlı Yazma Eserde Geçen Bazı Bitkilerin Tıp Tarihi Açısından Değerlendirilmesi**, T.C. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Tıp Etiği ve Tarihi Programı Doktora Tezi, Ankara 2020.

KARASU, N., “Abdülkadir (Noyan) Hoca ve A.Ü. Tıp F. Göğüs Hastalıkları ve Tüberküloz Kürsüsü”, **Tüberküloz ve Toraks**, 24/1-2 Ankara 1976: I-IX.

KARASU, N., “Eski Yıllardan Birinde İdi”, **Kalbimiz** (Kalp Hastalıkları Yardım ve Araştırma Derneği'nin Geleneksel Balo Gazetesi), 18 Mayıs 1978: 5.

KARASU, T. vd., **Prof.Dr. Nusret Karasu’nun Doğumunun 100. Yılında: Türkiye’de Verem Savaşının Dünü-Bugünü-Geleceği Sempozyumu (9 Mayıs 2003)**, Ankara 2004.

KARNAK, D., “Göğüs Hastalıkları’nda 60 Yılın Öyküsü: Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı”, **Türk Toraks Derneği Toraks Bülteni**, Aralık 2009: 28-29.

ÖGER, O. vd. **Prof.Dr. Nusret Karasu (1902-1987), 9-10 Haziran 1994 Anma Günleri**, Ankara, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları ve TBC Ana Bilim Dalı, Türk Tüberküloz ve Toraks Derneği Yayını, Ankara 1994: (IX-XXVI).

ÖZYARDIMCI, N. – GÜRSES, A. Hilmi (derleyenler), **Yurdumuzda, Dünyada Verem Savaşı ve Düşündürdükleri**, Ankara Verem Savaş Derneği Yayını 1, Uludağ Üniversitesi Basımevi, Bursa 2004.

ÖZYARDIMCI, N.- YÜKSEL G. (düzenleyenler), **Türkiye’de Göğüs Hastalıklarının Kuruluşunun 50.Yılı Anısına Kurucu: Prof.Dr. Nusret Karasu**, Bursa 2000.

YÖNDEMLİ , F., “İsmail Hilmi el-Erzurumî'nin Tıbbiye Ders Takrirlerini Yazdığı Müfredat-ı Tıbbiye Adlı Eserinin Tanıtılması”, **7. Türk Kültürü Kongresi II (5-10 Ekim 2009), Türk ve Dünya Kültüründe İstanbul**, Ankara 2011: 871-881.

28/11/2023 tarihinde <https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/nusret-karasu-1902-1987/?pdf=6660> adresinden erişilmiştir